

Име

Държавно лесничество "Омуртаг", административна принадлежност РУГ - Шумен. Лесоустройствен проект година, ревизионен период .

Местонахождение

ДЛ "Омуртаг" е получило името си от град Омуртаг, който е общински център и седалище на лесничеството. На север граничи с ДДС "Черни Лом", на североизток с ДЛ "Търговище", на изток и югоизток с ДЛ "Върбица", на юг с ДЛ "Тича" и ДЛ "Кипилово" и на запад с ДЛ "Елена" и ДЛ "Горна Оряховица".

ДЛ "Омуртаг" се намира в Шуменска област и обхваща изцяло територията на две общини:

Община град Антоново, в която се намират землищата на град Антоново, селата Банковец, Богомолско, Букак, Вельово, Великовци, Горна Златица, Глашатай, Девино, Добротица, Долна Златица, Длъжка поляна, Дъбравица, Изворово, Капище, Китино, Коноп, Край поле, Крушолок, Къпинец, Кьосевци, Любичево, Малка Черковна, Малоградец, Мечово, Милино, Моравица, Моравка, Орач, Пиринец, Поройно, Присойна, Пчелно, Равно село, Разделци, Свирчово, Свободица, Семерци, Стара речка, Старчище, Стеврек, Стойново, Таймище, Тиховец, Трескавец, Халваджийско, Черна вода, Черни бряг, Шишковица, Язовец, Яребично, Ястребино и махалите Божица и Еревиш.

Община град Омуртаг, в която се намират землищата на град Омуртаг и селата Беломорци, Бостан, Българаново, Великденче, Величка, Веренци, Веселец, Висок, Врани кон, Голямо църквище, Горна хубавка, Горно козарово, Горно новково, Горско село, Долна хубавка, Долно козарово, Долно новково, Железари, Зелена моравка, Змейно, Звездица, Илиино, Камбурово, Кестенево, Козма презвитер, Красноселци, Могилец, Обител, Панайот Хитово, Паничино, Петрино, Пластина, Птичево, Пъдарино, Първан, Росица, Рътлина, Средище, Станец, Тъпчилещово, Угледно, Царевци, Церовище, Чернокапци.

Географско положение

В географско отношение ДЛ "Омуртаг" обхваща части от северните склонове на Източна Стара планина и югоизточната част на Дунавската хълмиста равнина. Гората образува малки и по-големи масиви, пръснати сред земеделските земи.

Общата форма на лесничеството е неправилен триъгълник с размери в посока север-юг около 30 км и в посока изток-запад - около 47 км.

Релеф

Релефът на ДЛ "Омуртаг" е твърде разнообразен. По-голямата част от територията му е разположена в равнинно-хълмистата и хълмисто-предпланинската част на Дунавската равнина. Тук преобладават ниските и заоблени била и хълмове, а доловете са силно врязани, със стръмни и много стръмни брегове. Южната и югоизточната част на лесничеството обхваща най-северните разклонения на Източна Стара планина - част от Лиса планина. Релефът тук е типично нископланински, с ясно изразени била, наклонени и стръмни терени, които на места преминават в много стръмни до урвеси.

Лесничеството има ясно изразен хълмисто-предпланински и нископланински характер. Превишенията на територията на ДЛ "Омуртаг" не са големи. Най-високата точка е връх "Чуката" (841,5 м н.в.) на граничното било с ДЛ "Елена", а най-ниската точка е на водослива на "Бялата река" и "Стара река" - 120 м н.в.

Таблица № 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

Степен на наклона	Площ в хектари	%
равно (0-4)	253,4	0,9
полегато (5-10)	3367,4	11,6
наклонено (11-20)	14654,0	50,7
стръмно (21-30)	9699,9	33,5
мн.стръмно (над 31)	954,6	3,3
Общо:	28929,3	100,0

Хидроложки условия

Районът на ДЛ "Омуртаг" обхваща части от водосбора на реките Стара река, Голяма река и Голяма Камчия.

Стара река - води началото си от м."Вратник" в ДЛ "Стара река", навлиза в ДЛ "Омуртаг" южно от махала Чеканци, тече общо в северозападна посока и след като приеме водите на Бяла река напуска района на лесничеството. Една част от течението ѝ служи за граница с ДЛ "Елена". По-големи притоци са: Бяла река, Малката река и доловете "Малката река", "Крушов дол" и други.

Голяма река - води началото си от водослива на Птичевска река и Хилядата дола северно от с. Змейно. Тече в посока север, северозапад, запад, като една голяма част от нейното поречие служи за граница с ДДС "Черни лом". Приема водите на Великденска река и Долната река, където е построен язовир "Ястребино".

Голяма Камчия - води началото си от територията на ДЛ "Тича". Навлиза в ДЛ "Омуртаг" при с.Могилец и след около 13 км напуска района му след с.Церовище. Въпреки малкото разстояние, тя има много голям водосбор - близо една четвърт от площта на лесничеството. По-характерни притоци са: Гюрла и Усойката.

Геоложки строеж

Според тектонското райониране на България, районът на ДЛ "Омуртаг" попада в Старопланинската тектонска област, подобласт Източен Предбалкан. Същата се характеризира с по-слабо издигане, което е обусловило по-бавното развитие на денудационните процеси, поради което старите формации са незначително представени.

Петрографският състав е твърде еднообразен. На съвсем ограничени площи в югоизточната част на лесничеството основните скали са представени от здрави и плътни Долнокредни мергели и варовити пясъчници. В останалата част от лесничеството основните скали са представени от пясъчници, които се характеризират със силно изветряване. На места сред пясъчниците и мергелите се наблюдават шистозни образувания - южно от с.Птичево и др.

Климатични условия

Според класификацията на Събев и Станев "Климатичните райони на България и техният климат" - 1963 година, територията на ДЛ "Омуртаг" се намира в **Европейско-континенталната климатична област** - Умерено континенталната климатична подобласт. Територията му обхваща два климатични района: Среден климатичен район на Дунавската равнина и Предбалкански (припланински) климатичен район, в който попада южната част на лесничеството. Поради малката разлика в надморските височини, рязка граница между двата района не може да бъде установена.

Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина

Откритостта на Дунавската хълмиста равнина на север създава благоприятни условия за безпрепятствено нахлуване на студените континентални въздушни маси, поради което зимата е доста студена, пролетните мразове са често явление, лятото е сравнително топло, а през есента температурите не се отличават от пролетните. Средната януарска температура е между $-2,5^{\circ}$ и $-1,5^{\circ}$ С. Снежната покривка е неустойчива, като само в по-студени и снеговити зими може да се задържи непрекъснато до 30-40 и повече дни и да достигне 100-120 см. Валежите са минимални. Характерни за пролетта са късните мразове, които се прекратяват едва към 10-20 април. Те са особено опасни, защото се явяват и след започването на вегетационния период. Валежните суми през пролетта и есента не се отличават с голяма разлика, но са по-големи от зимните. Най-много валежи падат през лятото. По-голяма част от тях падат през първата половина на лятото. Най-топлият летен месец е юли. Тогава средната температура на въздуха е около $23,2^{\circ}$ С. Първите есенни мразове настъпват към 10 октомври, а средно към 26 октомври температурата на въздуха устойчиво се задържа под 10° С. Преобладаващите ветрове са от северозапад и север, но през зимата често духат и силни североизточни ветрове. Мъгли в района падат главно през есента.

Предбалкански (припланински) климатичен район

За този район също е характерна студена зима. Пролетта и лятото са сравнително хладни, но есента е чувствително по-топла от пролетта. Средната температура през месец януари е $-1,5^{\circ}$ С/ $-3,5^{\circ}$ С. Поради преобладаването на наклонените терени

абсолютните минимални температури не са много ниски, тъй като няма благоприятни условия за задържане на студен въздух. Снежната покривка се задържа средно между 50 и 60 дни. За пролетта отново са характерни късните мразове. Валежите са по-големи от зимните. Средната температура на най-топлия месец (юли) е около 22°C, а летните валежи са най-големи. Първите есенни мразове настъпват сравнително късно и не са опасни за горскодървесната растителност. Мъглите тук падат сравнително рядко, отколкото в равнината и са с по-малка плътност. Ветровете в този район са непостоянни, с различна сила и посока, но преобладават северозападните.

Климатът на държавното лесничество като цяло не се отличава с особености, които да крият опасни изненади за вегетацията. Вегетационният период е от 6 до 7 месеца и е сравнително благоприятен, като се изключи началото на пролетта, когато се появяват късните пролетни мразове.

Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в Таблица № 2 и Таблица № 3.

Таблица № 2
за температурата на въздуха

Климатичен район с надморска височина в метри	Средна годишна температура	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална
Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина	9,0 / 12,6	-20,0 / -32,4	36,5 / 39,5
Предбалкански (припланински) климатичен район	7,5 / 9,9	-25,7 / -38,3	34,9 / 42,5

Таблица № 3
за количеството на валежите

Климатичен район с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец максимална валежна сума	Месец минимална валежна сума
Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина	493-661	VI	II-III
Предбалкански (припланински) климатичен район	570-672	VI	II

Почви

На територията на ДЛ "Омуртаг" се среща един основен тип почва - сива горска почва с трите си подтипа: сиви горски светли, сиви горски и сиви горски тъмни почви.

Таблица № 4
за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове

Типове горски почви	Площ в ха	%
сива горска	1382,5	4,8
тъмносива горска	23915,9	82,7
светлосива горска	3630,9	12,5
Всичко:	28929,3	100,0

На територията на ДЛ "Омуртаг" под въздействието на валежите и силно пресечения терен в хълмисто-предпланинската и нископланинската част на Стара планина се наблюдават активни ерозионни процеси. Ерозионни процеси в една или друга степен са се развили върху площ от 3153,7 ха, което представлява 10,4% от общата площ на лесничеството.

Растителност

Според горскорастителното райониране ДЛ "Омуртаг" попада в две области: **Мизийска област** - подобласт Северна България и **Тракийска област** - подобласт Източна Стара

планина. Във вертикално направление се намира в два горскорастителни пояса и съответните им подпояси, а именно:

Мизийска област, подобласт Северна България

М-I - Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)

М-I-2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.)

М-I-3 - Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 м.н.в)

М-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (600-1000 м н.в.)

М-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела(600-1000 м н.в.)

Тракийска област, подобласт Източна Стара планина

Т-I - Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-700 м н.в.)

Т-I-2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 м н.в.)

Т-I-3 - Подпояс на хълмисто - предпланинските смесени широколистни гори (500-700 м н.в.)

Двете горскорастителни подобласти (Северна България и Източна Стара планина) и съответните им пояси попадат в един климатичен район (Среден климатичен район на Дунавската равнина) и релефът, хидроложките условия и почвите са почти еднакви, поради което и растителността в тях е еднаква.

В двата подпояса на равнинно хълмистите дъбови гори (М-I-2 и Т-I-2), преобладават чисти и смесени гори от цер, благун, зимен дъб, габър, бук и сребролистна липа. В тях се срещат единично или с по 1-2 десети мъждрян, клен, мекиш, бряст и други. Келявият габър тук се среща главно в подлеса и на малки площи като чисти, закелявели горички.

Създадените култури са предимно от бял и черен бор. На много места се срещат и такива от червен дъб, череша, планински ясен, цер, благун, бреза, различни клонове тополи и други, които образуват чисти и смесени с естествено срещащата се тук растителност. На много места се среща и акцията, като изкуствено създадени култури и издънкови насаждения, възобновили се след изсичането на акациевите култури.

В повечето насаждения като подлес освен келявият габър се срещат и глогът, дряна, шипката, леската и други.

В подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (М-I-3 и Т-I-3) естествената растителност е представена от бук, зимен дъб, благун, габър и по-малко от цер. Тези дървесни видове образуват както чисти така и смесени семенни и издънкови насаждения с подлес от келяв габър, дрян, глог, леска и други. Келявият габър образува чисти и смесени издънкови насаждения на бедни и ерозирани терени. С по 1-2 десети или единично в тези насаждения се срещат трепетлика, сребролистна липа, клен, ясен, мъждрян и други.

Културите са от бял и черен бор, чисти и смесени с естествената растителност. На места са създадени култури от дуглазка, цер, явор, бреза, сребролистна липа, череша и други. С противо-ерозионни цели е създадена една култура от люляк. Акациевите култури и насаждения са чисти и смесени.

Основният дървесен вид, който дава облика на **нископланинския подпояс** (М-II-1) е букът. Заедно със зимния дъб, габъра и по-рядко с благуна образува чисти и смесени, семенни и издънкови насаждения. В тези насаждения единично или с по 1-2 десети се срещат цер, трепетлика, явор, череша и други. Келявият габър, освен като подлес, образува чисти и смесени насаждения на стръмни и много стръмни, предимно ерозирани терени.

Културите са основно от бял бор. Те са чисти и смесени със смърч, черен бор, както и с естествено срещащата се растителност.

Таблица № 5

Разпределение на площта по дървесни видове

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Бял бор	3547,5	12,4	1136,5	4,0
Смърч	8,0	-	6,2	-
Черен бор	1662,2	5,8	1334,1	4,7
Ела	2,4	-	3,4	-

Веймутов бор	3,7	-	-	-
Зелена дуглазка	13,5	-	17,0	0,1
Атласки кедър	0,5	-	0,5	-
Бук	2828,2	9,9	3308,9	11,5
Червен дъб	271,4	0,9	284,2	1,0
Зимен дъб	2166,4	7,6	3363,3	11,7
Летен дъб	16,8	0,1	16,8	0,1
Благун	4467,8	15,6	4932,8	17,2
Цер	4491,1	15,7	4960,8	17,3
Габър	4647,2	16,2	4675,2	16,3
Бряст	2,4	-	2,4	-
Трепетлика	104,7	0,4	96,0	0,3
Явор	15,8	0,1	24,3	0,1
Бреза	120,9	0,4	106,3	0,4
Мъждрян	58,6	0,2	40,2	0,1
Орех	5,7	-	5,4	-
Акация	1010,4	3,5	1010,6	3,5
Космат дъб	5,3	-	1,8	-
Келяв габър	2541,5	8,9	2330,3	8,2
Върба	3,8	-	0,1	-
Гледичия	1,4	-	1,4	-
Джанка	3,7	-	2,8	-
Кестен	-	-	0,2	-
Клен	86,6	0,3	85,8	0,3
Круша	3,6	-	3,6	-
Дребнолистна липа	0,8	-	1,6	-
Едрolistна липа	0,2	-	0,2	-
Сребролистна липа	436,9	1,6	762,4	2,7
Копривка	0,3	-	0,3	-
Люляк	0,6	-	0,6	-
Махалебка	2,9	-	2,4	-
Мекиш	0,2	-	-	-
Череша	48,5	0,2	49,5	0,2
Черница	0,8	-	0,8	-
Планински ясен	23,8	0,1	45,1	0,2
тп Vachelieri	3,0	-	-	-
тп I-214	25,9	0,1	0,4	-
тп I-45/51	-	-	38,4	0,1
тп R-16 Robusta	3,4	-	-	-
тп Vernirubens	14,2	-	-	-
ВСИЧКО	28652,6	100,0	28652,6	100,0

Характеристика на горския фонд

Общата площ на горския фонд в ДЛ "Омуртаг" е 30237,5 ха, от които 28652,6 ха или 94,7% са залесени. От залесената площ 21726,8 ха са естествени насаждения и 6925,8 ха са изкуствени култури.

По вид на собствеността разпределението е дадено в Таблица № 6.

Таблица № 6

Разпределение на площите по собственост

Собственост	Площ в ха	%
Държавна	23267,1	76,9
Общинска	1438,1	4,8
Частна	5512,4	18,2
Временно стопанисвани от общината	-	-
Религиозна	-	-
На други юридически лица	19,9	0,1
ОБЩО:	30237,5	100,0

Таблица № 7

Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	Площ в ха	%
Залесена площ	28652,6	94,7
Незалесена дървопроизводителна	276,7	0,9

площ		
Недървопроизводителна площ	1308,2	4,4
Горски пасища	-	-
ОБЩО:	30237,5	100,0

Таблица № 8
Разпределение на общата/залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	6067,7 / 5851,3	
Широколистни високоствъблени	3304,2 / 2989,7	
За реконструкция	3388,6 / 3156,5	
Издънкови за прерастване	-	
Издънкови за превръщане	16435,5 / 15636,1	
Нискоствъблени	1041,5 / 1019,0	
ВСИЧКО:	30237,5 / 28652,6	100,0

Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 9.

Таблица № 9
Разпределение на общата площ по групи гори и функции

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС Функции	5694,8	5496,5	23451,1	22115,1	29145,9	27611,6
Защитни	259,5	245,2	319,6	290,3	579,1	535,5
Рекреационни	113,4	109,6	243,3	240,1	356,7	349,7
Защитени	0	0	5,2	5,2	5,2	5,2
Други	0	0	150,6	150,6	150,6	150,6
Общо ЗРЗТ	372,9	354,8	718,7	686,2	1091,6	1041,0
Общо ДСФ+ЗРЗТ	6067,7	5851,3	24169,8	22801,3	30237,5	28652,6
Горски пасища	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ОБЩО	6067,7	5851,3	24169,8	22801,3	30237,5	28652,6

По лесоустройствен проект за периода 1992-2001 година е предвидено общо ползване в размер на 495420 куб.м с клони (средно годишно 49542 куб.м), от което 8619 куб.м годишно от главни сечи и 40923 куб.м годишно от отгледни сечи и санитарни сечи. Отсечени са общо 413785 куб.м (средно годишно 41379 куб.м) или 83,5% от предвиденото. Изпълнението от главни сечи е 119835 куб.м (ср. год. 11984 куб.м) или 139,0%, а от отгледни и санитарни сечи 293950 куб.м (ср. год. 29395 куб.м) или 71,8% от предвиденото. Настоящото лесоустройство предвижда средногодишен добив от ... куб.м без клони (при ... куб.м по ЛУП от ... г.) – ... куб.м добив от главни сечи, сеч на надлесни дървета и реконструкция и ... куб.м от отгледни и санитарни сечи.

Санитарно състояние на гората

Санитарното състояние на горите на територията на ДЛ "Омурта" в настоящия момент е сравнително добро. Повреди са установени на 11,1% от залесената площ на лесничеството.

В най-голяма степен са повредени културите от череша и орех, като от повреди е обхваната съответно 30,0% и 29,4% от площта им. Основните повреди при тях са от суховършия. На второ място се нареждат културите от махалебка, със 17,2% обхваната от повреди площи. Основната повреда и тук е суховършието. При сребролистната липа повреди са установени върху 9,6% от площта. Те са причинени основно от човешка дейност при събирането на липов цвят. При културите от ясен повреди са установени върху 6,0% от площта им, предимно под формата на суховършия. При насажденията от трепетлика от повреди е обхваната 5,4% от площта. Основна повреда тук е гниенето, поради престаряването на някои зрели насаждения. При бялборовите култури повреди са установени върху 5,3% от площта им, предимно под формата на снеговали, снеголоми и суховършия. Културите от черен бор и червен дъб показват много добро приспособяване към местните условия, като при тях повреди почти няма.

Повреди от **снеголом и снеговал** са установени общо върху 1,2% от залесената площ на лесничейството. **Гниене** е констатирано върху 1,1% от залесената площ на лесничейството. Най-силно засегнати от гниене са букът, трепетликата и габърът. Повреди от **суховършия** са засегнали 8,3% от залесената площ на лесничейството. Най-засегнати от суховършия са веймутовият бор, орехът и елата.

В последно време се увеличи броят на хората, търсеци препитание в горите - гъбари, билкари, горски работници и други. Това създава условия за възникване на пожари, но през изтеклият ревизионен период на територията на ДЛ "Омуртаг" няма регистрирани големи горски пожари. Възникналите локални пожари своевременно са ограничавани и потушавани. Те са имали предимно низов характер, и видими следи от тях в настоящия момент няма.

Най-много нарушения са регистрирани от незаконна сеч - по 281 броя средногодишно. Нарушенията по закона за лова са на второ място по брой. Средногодишно са регистрирани по 28 такива нарушения. На трето място са нарушенията от незаконна паша.

Странични ползвания

Таблица № 10

За страничните ползвания

Странични ползвания	Мярка	Предвидено по ЛУП (1992-2001) средногодишно	Реализирано средногодишно	Предвидено по ЛУП (2003-2012) средногодишно
Паша - площ	хектари	20859,1	18937,0	
Едър добитък	брой	12975	2044	
Дребен добитък	брой	8343,7	8150	
Горски плодове - шипки	тона	1	3	
Билки – липов цвят, други	тона	2	-	
		-	25	
Гъби	тона	3	1	

Лечебни растения

Няма данни.

Видове от "Червена книга на НР България" и защитени от закона

Няма данни.

Защитени територии

На територията на "Омуртаг" са обявени следните защитени природни обекти:

Природна забележителност "Костадин тепе" - обявена със заповед № 1635/27.05.1976 г. на МГГП.

Природна забележителност "Гърбавата чешма" - обявена със заповед № 1187/19.04.1976 г. на МГГП.